

Úsáid do theanga

Na Beacha agus na Bláthanna

An féidir liom do rianta grian dó a fheiscint
Un faydurr lum duh reenta green doe ah eshkint
Can I see your tan lines?

Bhfuil fhios agat dá mo mise tusa bheadh gnéas agam liom
Will iss ogut, daw muh misha tussa, vayock ganayss ogum liom
You know, if I were you, I'd have sex with me.

Fíricí

Is leis an bhanríonn na heallaí uilig i Sas-anna
All the swans in England are property of the Queen.

Ní úsáideann banríonn na mbeach a cealg ach chun banríonn beacha eile a shádh,
A queen bee uses her stinger only to sting another queen bee.

Tá níos lú ná galún uisce I míle cearnach de ceo.
A cubic mile of ordinary fog contains less than a gallon of water.

Is é rís Príomh bhia leath de dhaonra an domhan
Rice is the chief food for half the people of the world.

Ráiteasaí ait

Má thagan ola ólóga as ológa cad as a dtagan ola bháibíní
If olive oil comes from olives, where does baby oil come from?

Ar smaoinig tú riamh ar cén luas a bheadh ag tintreach mura dtéadh sé go fiarláin
Ever wonder what the speed of lightning would be if it didn't zigzag?

Tá sa Ghaeilge, ach an bhfuil focal eile ar Thesaurus i mBéarla
There is in Irish, but is there another word for Thesaurus in English?

Mura dtagann ceart as dhá mícheart conas dtagtar ar suim dearfach as dhá dhiúltach.
If two wrongs don't make a right, then how come two negatives make a positive?*

Nathanna Greannmhara

Samhlaigh cé chomh doimhin is a bheidh an aigéin gan na spúinsí uilig
Imagine how much deeper the ocean would be without sponges.

Níl fhios ag an té a dúirt nach gceanóidh airgead sonas cá háit le dhul ag siopadóireacht
Whoever said money can't buy happiness doesn't know where to shop.

Más Síneach duine as gach cúigear agus má tá cúigear i mo chlann caithfidh mise duine daoibh.
Apparently, 1 in 5 people in the world are Chinese. And there are 5 people in my family, so it must be one of them.

Murach edison bheadh muid ag amharc ar an teilfís fé shoals an choinéal
If it weren't for Edison, we'd be watching TV by candlelight.*

Cúpla Focal

An Féinmharú agus Féiniúlacht an Duine (cuid a dó)

Le Seosamh MacMuirí

Is le linn borradh a bheith faoi gheilleagar tire, de réir an taighde idirnáisiúnta, a ardaíonn lion na bhféinmharuithe.

Ní mé ar chuimhnigh éinne in Éirinn go fóill ar an mbaint atá ag an mBéarla san iar-Ghaeltacht (.i. an Ghalltacht), nó ar an easpa Gaeilge sa taobh céanna, leis an ngníomh aonraic bróin seo a chreathann croí an teaghlaigh agus saol na gcomharsan araon rómhinic ar na saolta seo? Ní dóigh liom é. An ndéantar scagadh ar staidreamh na bhféinmharuithe ar bonn teangan? Ní dóigh liom é ach oiread. An minicí an duine a chur lámh ina bhás féin sa nGaeltacht in iarthar na hÉireann ná sa nGalltacht in iarthar na hÉireann? Is dóigh nach bhfuil freagra na ceiste ag éinne.

Is é mo mheas go mbíonn na tréithe féiniúlachta seo a leanas níos treise i measc daoine le linn cruatain, ach go laghdaítear le borradh geilleagair iad:

Teanga dhúchais, creideamh in athshaol, ceol, ealaíon agus siamsa (duinelárnaithe), féiniúlacht tire agus comhbhá le domhain is le

dúlra, grá leannáin, sásamh oibre agus sásamh tí agus teaghlaigh.

In áit na ngnéithe sin, líontar am an duine le héadoimhneas ar mórán bealaigh le linn borradh an gheilleagair. Bíonn airgead chuige sin agus margadh dá réir. I dtaca le aon ghné amháin díobh, fágaim, an sásamh tí, caithfidh an tithíocht a ghabháil i ndaoire le borradh faoin ngeilleagar. Tráth na macsmaointe, na snabsmaointe agus na scillingsmaointe (de chuid Uí Ríordáin) is ea am an éadoimhnis seo.

Níor mhaith liom an scéal seo a chíoradh rófhuarchúiseach, ach measaim go gcaithfear an scéal trua a chíoradh ar bhealaí nár cíoradh é go sea, a thuiscint agus míniú éigin a roinnt leis na comhluadair úd inár measc a fágadh ag éagaoineadh dream gleoite daoine a d'imigh uainn róluath. Ní de thaisme é go bhfuil 'féin' le feiceáil faoi dhó i dteideal an ailt seo. Dá mbeadh an duine féiniúlach air féin, eolach ar a fhéin féin, b'fhéidir le cúnamh Dé nach mbeadh an focal eile thuas, an féinmharú, faoi chaibidil againn chomh minic is atá le tamall anuas.

Alt na Foghlaimeoirí

Fear ildánach (Versatile man)

I nDruimneach (Drimnagh) a tógadh Brian McCormaic i gclann náisiúnach

(nationalist). Chaith a athair tréimhse (His father spent a spell) in Ollscoil an Churraigh (The Currach University) a bhunaigh (founded by) Eamonn deValera!

Bhí Brian féin chun tréimhse a chaitheamh níos déanaí (spend a spell later) mar bhall de Shinn Féin ár linne (of our times).

Ainneoin gur oileadh é (Although he was trained) mar Dheantóir Miotail

Leathain (Sheet Metal Maker) agus cé gur bhain sé ardcháilíocht (high

qualification) amach dó féin sa ghairm sciliúil sin (that skillful trade) bhí i gcónaí ébíogadhí ina shaol (a ésparkí in his life) a mheas (which believed) go raibh éadharca fada ar na ba i gcéiní (long horns on the cows far away).

Chaith sé seal i mbun a ghnó féin (his own business) ach bhí an dúil i gcónaí i (the desire always in) mBrian a bheith ag obair i agus ar son a phobail (to work in and for his community).

Chaith sé tréimhsí (periods) ag oiliúint agus ag treorú gasúr (training and guiding youngsters) a bhí i dtrioblóid i dTamlacht faoi scáth (under the auspices of) AnCo agus bhí dlúthbhaint aige (very involved) le bunú Ionad do Dhaoine Dífhostaithe ann (a Centre for the Unemployed there).

Ansin, casadh ina shaol (a turn/twist in his life). Fostaíodh é (he was employed) mar ghrianghrafadóir (a photographer), ceird ina raibh suim amaitéarach aige (in which he had an amateur interest), don éTallaght Echoí.

Lean sé ag saothrú mar éFreelancerí agus obair á deanamh aige (being done by him) do leithéidí (the likes of) The Irish Times, The Independcent agus The Star. Níor thaitin (did not like) gné an (the aspect of the) paparazzi leis.

Tháinig sé faoi anáil (He came under the charm)

Chlíodhna Nic Mhurchú i

nGaeltacht Rinn ua gCuanach agus thóg air féin (and took upon himself) an Ghaelinn/Ghaeilge a shealbhú (to take possession of Irish).

Rud a rinne sé (A thing he did) le canúint na Rinne (with the Ring dialect).

Bhuniagh sé Cumann Gaelach Thamhlacht agus tá rath mór tagtha (a great success has come on) air seo le dhá cheann de Ghaelscoil-eanna (two gael scoileanna) agus meánscoil lán-Ghaleach (an All-Irish post-primary school) anois ag feidhmiú (functioning) sa phobal. Nár leor sin (Is that not enough) do shaothar saoil (life's work) ag duine ar bith (for anybody)!

Bhuel, níor leor i gcás Bhriain (not in Brian's case). Thaistéal sé chuig Uganda na hAfraice mar thurasóir de shaghas (a sort of tourist) ach níor shásaigh seo é (did not satisfy him). Dífhill sé ar Nairobi gur chuidigh (that he helped) i saothar na Sr. Mary Kileen agus an Ath. Pat O'Toole i gCéinia (in Kenya) faoi scáth éChildren in Needí, eagrais (an organization) atá lonnaithe i gCorcaigh. éBa God sendí mé don bheirt acu (for the two of them) mar bhí mé eolach (knowledgeable) ar gach a bhain le córas ríomhaireachta a bhunú (starting a computer system).

Tá sealanna (periods) caite aige ó shin (since then) i Mozambique, Zanzibar, Zambia, Zimbabwe, san Afraic Theas agus sa Tansáin go bhfuil sé anois (that he is now) dlúthbhainteach (closely involved) le éChild Aidí.

Féach anseo cúpla ceann de na pictiúir a ghlac an ét-iar-ghrianghrafadóirí (former photographer).

Tá sé anois ag déanamh (Now doing) cúrsa dhá bhliain (a two year course) ar an Staidéar Forbartha (Development Studies) i Mainéar Chamaí (Kimmage).

NOLLAIG SHONA DAOIBH

Páistí ó Ghaelscoil Chara Droma Rúisc ag a gcóisir san Óstán Bush oíche Dé Céadaoin seo caite. Chuir siad dráma Nollag i láthair chomh maith le hamhráin agus ceol den scoth. Maith sibh go léir!